

Posudek na diplomovou práci Bc. Renaty Pacvoňové

Aktuální otázky soudnictví ve věcech mládeže se zvláštním zaměřením na výchovná opatření

1. Zaměření diplomové práce a její základní koncepce

Předložená diplomová práce (dále i DP) je věnována trestněprávní, trestněpolitické a kriminologické analýze problematiky zacházení s delikventní mládeží s akcentem na uplatňování výchovných sankcí. Autorka se po krátkém historickém exkurzu věnuje popisu základů odpovědnosti mládeže za protiprávní činy ve světle platné právní úpravy, tj. především zákona o soudnictví ve věcech mládeže z roku 2003. V další části této právní analýzy se pak soustřeďuje již na alternativní postupy a opatření zasazené do filozofického rámce restorativní justice, které správně vymezuje významné místo v trestní politice uplatňované vůči nejmladším věkovým kategoriím delikventů. Svůj výklad právních institutů uzavírá kapitolou věnovanou specifikům výchovných opatření. V posledních dvou kapitolách teoretické části práce s pomocí sekundární analýzy kriminologické literatury a na základě statistických údajů police, ministerstva spravedlnosti a Probační a mediační služby zachycuje základní charakteristiky kriminality mládeže, její dynamiku a strukturu, včetně vůči ní uplatňované sankční politiky. V závěru pak s využitím statistik PMS nastiňuje rozsah a výslednost aktivit a postupů probačních úředníků působících v oblasti delikventní mládeže.

Ve druhé, praktické části práce, využila autorka kvalitativního výzkumného přístupu vycházejícího ze sekundární analýzy dokumentů doplněného expertním rozhovorem ke zpracování deseti kazuistik mladistvých, kterým byla v souvislosti se spáchanou trestnou činností uložena výchovná opatření. Ty pak vyhodnotila podle stanovených kritérií, kterými byly sociodemografické údaje, recidiva mladistvého, motiv jeho provinění a chování poté, co byl čin spáchán, spolupráce zapojených institucí a orgánů, aktivita probačního úředníka a výslednost jeho práce, kontakt pachatele s poškozeným a úspěšnost uložených výchovných opatření.

V závěrečné kapitole pak shrnuje svou práci zjištěné poznatky a na základě vyhodnocených kazuistik pak formuluje problémové oblasti a z nich vyplývající závěry (s.90-91). V zájmu řešení zjištěných problémů a nedostatků pak navrhuje konkrétní postupy a opatření, jak současný stav zlepšit (s. 91-92).

Práce je zpracována v rozsahu cca 85 stran vlastního textu výkladu. I když je text teoretické části práce převážně popisný (s. 8-44), podařilo se autorce v jeho závěru (s. 45-53) doplnit vhodně sekundární analýzu literatury statistickými údaji a vytvořit si tak dobré předpolí pro empirickou část své práce. Kladně lze hodnotit i to, že otevřeně v úvodu praktické části upozorňuje na metodologické limity a omezení bránící generalizaci zjištěných poznatků (s. 54 a násl.).

Za nejkvalitnější lze považovat část věnovanou konkrétním kazuistikám, ze kterých je zřejmý jednak autorčin pečlivý přístup k jejich zpracování, jednak její snaha o zjištění relevantních souvislostí a faktorů, které pak v závěrech své práce využívá k opatrné formulaci závěrečných doporučení. V tomto ohledu se jí podařilo na rozsahem omezeném počtu cca 22 stran shromáždit řadu zajímavých podnětů, které lze bezprostředně využít v aplikační praxi (s.70-92).

V nastíněném smyslu lze proto DP hodnotit velmi pozitivně a odpustit i určitou popisnost úvodní právní analýzy a malé výkladové nepřesnosti (s. 46 - předposlední věta, s. 85 - definice „obětí“). Gramatické chyby se v textu vyskytují jen sporadicky (srov. např. s. 89 – obrat více *jak* půl roku, doba přesahující více *jak* tři měsíce).

Z výše uvedeného vyplývá, že zaměření práce a její základní koncepce vyjádřená vnitřní strukturou práce, odpovídá autorčinu záměru a splňuje tak požadavek kladený na diplomové práce ohledně souladu cílů, kterých mělo být dosaženo se způsoby, jaké k tomu byly použity.

2. Zvolené metody a úroveň formálního zpracování

Autorka zvolila jako hlavní metodu zpracování své diplomové práce sekundární analýzu odborné tuzemské literatury a právní analýzu platné úpravy, doplněnou zpracováním a vyhodnocením kauzistik za pomoci kvalitativní výzkumné strategie. Ve své práci vycházela téměř výhradně z tuzemské odborné literatury a pokud jde o poznatky aplikační praxe, pak především ze zdrojů PMS.

Pokud jde o stylistickou úroveň je DP zpracována na dobré úrovni. Totéž se týká i anglické anotace. Závěrečný seznam použité literatury je pečlivě zpracován; webové odkazy jsou samostatně uvedené pod názvem „elektronické prameny.“

3. Doplnující otázky pro ústní obhajobu

V zájmu úspěšné ústní obhajoby je třeba, aby se autorka vyjádřila k následujícím otázkám, popř. svůj písemný text ještě ústně doplnila:

- vysvětlila, proč na s. 46 použila obratu „s velkou pravděpodobností“ ve větě „Popisovaný trend je od roku 2004 s velkou pravděpodobností ovlivněn přijetím zákona o soudnictví ve věcech mládeže...“;
- zpřesnila svůj výklad uvedený na s. 85, pokud jde o vymezení *oběti* podle nové právní úpravy provedené zák. č. 45/2013 Sb., o obětech trestných činů;
- blíže zdůvodnila svůj návrh, aby PMS u vybrané bagatelní trestné činnosti mladistvých získala kompetenci sama ukládat výchovná opatření (s. 85, s. 92), což by zřejmě bylo v rozporu s ústavními předpisy (srov. čl. 90 Ústavy, čl. 40 LZPS).

4. Celkové zhodnocení práce

Posuzovanou diplomovou práci doporučuji k ústní obhajobě.

V závislosti na průběhu a výsledcích ústní obhajoby, zahrnující i úspěšné vypořádání se s uplatněnými připomínkami, navrhuji hodnotit předloženou diplomovou práci klasifikačním stupněm výborně až velmi dobře.

24. srpna 2013

Prof. JUDr. Helena Válková, CSc.
vedoucí diplomové práce

